

Osakaskuntatoiminnan aktivointi

Mikko Malin,
Kalatalouden erityisasiantuntija
Kalatalouden Keskusliitto

Osakaskunnat, perustietoa

- Vesialueen omistajia on Suomessa noin 1,5 miljoonaa!
- Suurin osa vesistämme on yhteisesti omistettuja vesialueita, joiden käyttö ja hallinta tapahtuu osakaskuntien kautta. Osakaskuntia on Suomessa noin 20 000 kpl.
- Osa osakaskunnista on järjestäytyneitä ja osa järjestäytymättömiä. Osakaskunnan vesiomaisuuden ja yhteiskäytön hallinnointi on helpompaa jos osakaskunta on järjestäytynyt.
- Osakaskuntien toimintaa ohjaa Yhteisaluelaki, osin kalastuslaki, osakaskunnan säännöt (järjestäytyneet osakaskunnat) ja vuosikokouspäätökset.

Osakaskuntatoiminnan haasteet

- Valitettavasti osakaskuntien toiminta hiipuu monin paikoin ja yksityisiä vesialueiden omistajia omistajuus tai kala-asiat ei kiinnosta vastaavalla tavalla kuin 50- tai 100-vuotta sitten, jolloin vesialue oli kuin pelto joka tuotti ruokaa ja tuloa omistajilleen, kalastajille ja yhteisölle.
- Ne osakaskunnat, jotka ovat jääneet järjestäytymättä, syystä tai toisesta, eivät useimmiten pidä vuosikokouksiaan ja päättä yhteisen alueen käytöstä ja hoidosta. Tällöin vesialue jää myös ilman kalavedenhoitoa, kalastuksenvälvontaa ja omistajakorvauksia. Usein myös lausunnot erilaisista vesitalous- ja ympäristölupahankkeista jäävät tekemättä.
- Osakaskuntien toimintaa tulisi saada aktivoitua eri tavoilla, joista järkevin on ehdottomasti osakaskuntien yhdistyminen. Aina se ei kuitenkaan ole mahdollista ja silloin kannattaa harkita muita mahdollisia yhteistoiminnan muotoja.

Yhteistoimintamuotoja (jos yhdistyminen ei käy)

- Vuokrasopimuksella kalastusoikeuksien vuokraaminen;
 - toiselle osakaskunnalle, yhdistykselle, kunnalle, valtiolle, kaupalliselle kalastajalle, yhteislupa-alueelle jne.
- Tehtäviensiirtosopimus; toiselle (toimivalle) osakaskunnalle, kalatalousalueelle (kalastuslaki 121§).
- Tulee kuitenkin muistaa, ettei erilaiset sopimukset kokonaan lakkauta osakaskunnan velvollisuuksia mm. vuosikokousten pitämisestä, vaikka tilikausi voikin olla enintään neljä (4) vuotta.
- Huomioitavaa tulee myös muusta lainsäädännöstä, esimerkiksi verotuksen osalta, joka hoidettava vuosittain.

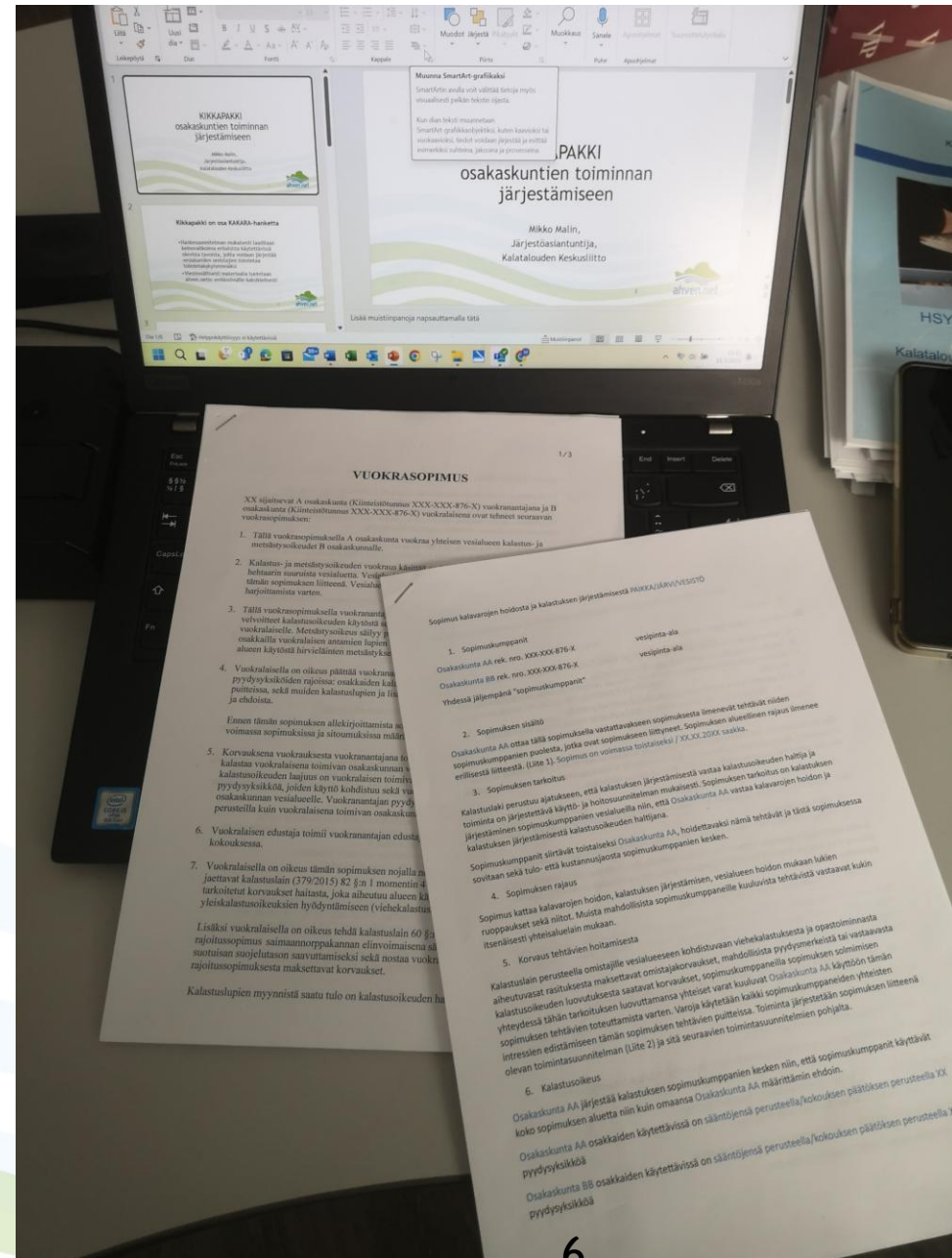
Mitä sopimukseen on syytä kirjata?

Mitä vuokra tai tehtäviensiirtosopimus koskee?

- Kalastuksen järjestäminen (ml. kilpailut, yhtenäisluvat jne), kalakantojen hoito
- Metsästyksen järjestäminen (pienriista, hirvieläimet, suurpedot, hylkeet) riistakantojen hoito
- Koskeeko sopimus kaikkea kalastusta ja metsästystä
- Luovutetaanko ääni- ja puhevalta kalatalousalueiden kokouksiin sopimuksella
- Omistajakorvausten ja muiden lupatulojen käyttö
- Miten kalastusoikeus jaetaan vaikkapa kolmen osakaskunnan yhteenliittymässä, jossa 1 osakaskunta hoitaa muiden osakaskuntien asiat sopimus pohjaisesti?
- Miten osakaskuntien kokoukset pidetään laillisesti?
- Miten mahdolliset riita-asiat ratkaistaan ja kuka edustaa yhteenliittymää mahdollisissa oikeustoimissa?
- Ja tietenkin se, että miten sopimus puretaan ja millä perusteella.

Sopimusmalleja voi kysellä KKL:stä

- Erilaisia sopimusmalleja erilaisiin tarpeisiin
- Hankaluutena on se, että jokainen tapaus ja tarve on omanlaisensa eli ettei yhtä ja toimivaa mallia ole olemassakaan.
- Vaatii siis tapauskohtaista räätälöintiä.
- Ja tämä saattaa tulla maksamaan jopa saman verran kuin osakaskuntien yhdistäminen.

Osakaskunnan kokouksen äänestyslaskuri

- Joskus saattaa osakaskunnan kokous keskeytyä kun ei osata laskea osuuksien mukaista äänestystulosta.
- Äänestyslaskuri (excel), malliohje ja opastusvideo löytyvät Ahven.netistä

Osakaskunta: Ahvenisen osakaskunta
Kiinteistötunnus: 297-423-876-3

Liite pöytäkirjaan
/ ___ 202__

ÄÄNESTYSLUETTELO

OMISTAJA/Edustaja	Tilan nimi	Kiinteistö- tunnus	Osuusluku	Osuusluvut yhteensä	Paikalla/ Edustettuna	Äänestys- luettelo YhtAIL 30%	JAA	EI
1 Omistaja 1	Pesäkiivi	297-423-1-108	0,000104	0,000104	0,000104	0,000104		
2 Omistaja 2	Kallioniemi	297-423-1-109	0,000134	0,000134	0,000134	0,000134		0,000134
3 Omistaja 3	Jaakila	297-423-1-110	0,000111	0,000111	0,000111	0,000111		0,000111
4 Omistaja 4	Visala	297-423-1-111	0,000088	0,000088	0,000088	0,000088		0,000088
5 Omistaja 5	Kivirinne	297-423-1-114	0,000078	0,000078	0,000078	0,000078		0,000078
6 Omistaja 5 (valtak)	Piilola	297-423-1-118	0,000132	0,000132	0,000132	0,000132		0,000132
7 Omistaja 6	Kummeli	297-423-6-13	0,000100	0,000100	0,000100	0,000100		0,000100
8 Omistaja 7	Hautarinne	297-423-6-14	0,023900	0,023900	0,023900	0,015284	0,015284	
9 Omistaja 8	Karhunkallio	297-423-6-17	0,000300	0,000300	0,000300	0,000300		0,000300
Omistaja 9	Tuuliranta	297-423-6-20	0,000500					
10 Omistaja 9	Suviranta	297-423-6-15	0,000300	0,000800	0,000800	0,000800	0,000800	
11 Omistaja 10	Kesäniemi	297-423-14-0	0,000100	0,000100	0,000100	0,000100		0,000100
12 Omistaja 11	Hautalahti	297-423-16-0	0,025100	0,025100	0,025100	0,015284	0,015284	Äänileikkuri!
				0,000000		0,000000		
13						0,000000		
	YHTEENSÄ		0,050947	0,050947	0,050947	0,032515	0,031368	0,001043

Paikalla osakkaita 12
Äänimäärä yhteensä tässä kokouksessa 0,0325152
Paikalla olevien äänimäärästä 30 % 0,015284

Kokouspaikalla ___/___ 201__

Puheenjohtaja _____
(nimen selvennys)

Äänten laskijat _____
(nimen selvennys)

MÄÄRÄENEMMISTÖPÄÄTÖS	
Äänestykseen osallistuneita osakkaita	11
Äänestykseen osallistuneista osakkaista väh. 1/3 on	4
JAA-äänestäneitä (oltava vähintään 1/3)	3
Äänestykseen osallistuneiden äänimäärä yhteensä	0,032411
Äänestykseen osallistuneiden äänimäärästä 2/3 on	0,021607
JAA-ääniä yhteensä (oltava vähintään 2/3)	0,031368

Tässä esimerkissä JAA-esitystä ei olisi hyväksytty koska 1/3 kannatusvaatimus ei täytynyt. Äänestykseen osallistuneisiin ei lasketa tyhjää äänestäneitä (Omistaja 1).

Valtakirjalla toista osakasta edustavan osalta on erilaisia käsityksiä siitä, luotaanko hänet äänestykseen osaa ottaneita laskettaessa yhdeksi vai yhdeksi jokaisen edustamansa eri osakkaan osalta. Tältä osin lain tulkinnasta ei ole ennakkopäätöstä. Tässä esimerkissä Omistaja 5 on laskettu päälukua laskettaessa äänestykseen osaa ottaneeksi sekä oman tilansa osalta että valtakirjalla edustamansa toisen osakkaan (tila Piilola) osalta.

Perustiedot

Kiinteistönnum:	285-423-2-105	Rekisteröintipvm:	15.9.2021
Nimi:	Ahtila	Palojen lukumäärä:	0
Rekisteriyksikkö(s):	Tila		
Kunta:	Kotka (285)		
Arkitönlle:	MMLm/2965/44/2021		

Muodostumistiedot

Kiinteistötoimitus tai viranomaispäätös: Yhteisalueosuuden tilaksi muodostaminen	Rekisteröintipvm: 15.9.2021
Rekisteriyksiköt ja määrät, joista tämä rekisteriyksikkö on muodostunut:	
Määrä:	Rekisteriyksiköt:
285-423-2-101-M601	285-423-2-101 Aurlinkorinne
Muodostumishetken pinta-ala yhteensä (ha):	

Erottamattomat määrät ja erillisinä luovutetut yhteisalueosuudet
Kaavat ja rakennuskielet
Rasitteet, käyttöoikeudet ja käyttörajoitukset
Osuudet yhteisiin alueisiin ja erityisiin etuuksiin

1) Yhteinen vesialue 75-876-11-0 Marinkylän vesialueiden osakaskunta	Rekisteröintipvm: 1.1.2003 Osuuden suuruus: 0,001598 / 1,000000
2) Yhteinen vesialue 285-419-876-1 Pohjun osakaskunta	Rekisteröintipvm: 15.2.1988 Osuuden suuruus: 0,008284 / 1,000000
3) Yhteinen vesialue 285-421-876-3 Tilojen 4:17 - 4:19 vesialue	Rekisteröintipvm: 4.2.1988 Osuuden suuruus: 0,666430 / 1,000000
4) Yhteinen vesialue 285-876-1-0 Landbon yhteiset merivesialueet	Rekisteröintipvm: 16.9.1986 Osuuden suuruus: 0,002100 / 1,000000
5) Yhteinen vesialue 285-876-3-0 Marinkylän, Saksalan ja Tavastilan yhteinen vesialue	Rekisteröintipvm: 26.11.1987 Osuuden suuruus: 0,000252 / 1,000000

Kiinteistötoimitukset ja viranomaispäätökset

1) Yhteisalueosuuden siirto Arkitönlle: MMLm/24184/44/2021 Muut kohdeyksiöt: 285-419-1-177 Petäjäkoski, 285-421-4-20 Lahjala, 285-421-4-25 Petäjäkoski	Rekisteröintipvm: 19.1.2022
--	-----------------------------

Muuta tietoa

1) Kiinteistöä ei ole yksityisiä tiluksia	Rekisteröintipvm: 15.9.2021
---	-----------------------------

Perustiedot

Kiinteistönnum:	285-401-876-11	Rekisteröintipvm:	4.9.1987
Nimi:	Tilojen 8:30, 8:32 ja 8:36 Jokivesalue	Kokonaispinta-ala:	0,2970 ha
Rekisteriyksikkö(s):	Yhteinen vesialue	Vesipinta-ala:	0,2970 ha
Kunta:	Kotka (285)	Palojen lukumäärä:	1
Arkitönlle:	K:145V		

Muodostumistiedot

Kiinteistötoimitus tai viranomaispäätös: Rekisteröintipvm: 4.9.1987	
Rekisteriyksiköt ja määrät, joista tämä rekisteriyksikkö on muodostunut:	
Muodostumishetken pinta-ala yhteensä (ha):	Vesipinta-ala (ha) 0,7000

Erottamattomat määrät ja erillisinä luovutetut yhteisalueosuudet
Kaavat ja rakennuskielet

1) Yleiskaava(285-Y19) Hyväksymis-/vahvistamispvm: 8.4.2013	Voimaantulopvm: 8.8.2013
--	--------------------------

Rasitteet, käyttöoikeudet ja käyttörajoitukset
Osakaskunta

Järjestäytymätön osakaskunta Tieto perustuu osakaskunnan ilmoitukseen.

Osakaluettelo

Osuudet yhteensä: 1,000000	
Osakaat:	Osuuden suuruus:
285-401-8-64 Mäkelä	0,379926
285-401-8-30 Väätä	0,174174
285-401-8-32 Ranta-Gunnari	0,321321
285-401-8-48 Ranta-Rommi	0,081473
285-401-8-52 Gunnari	0,019996
285-401-8-59 Vaahterämäki	0,011555
285-404-5-98 Väätä	0,011555

Kiinteistötoimitukset ja viranomaispäätökset

1) Yhteislohkoinen Arkitönlle: 1:242V Muodostetut rekisteriyksiköt: 285-401-8-43 KORKEAKOSKEN JOKIVESI 4 Vesipinta-alan muutos: -0,4800 ha	Rekisteröintipvm: 2.10.1975
2) Pinta-alan korjaus Arkitönlle: 285:2001:18 Vesipinta-alan muutos: +0,0770 ha	Rekisteröintipvm: 23.2.2001

Hieman osakaskuntien toiminnasta muistettavaa

- Vuosikokoukset osakaskunnan päätösvaltaa käyttävä toimielin - muistakaa pitää siis kokoukset ajallaan osakaskuntien sääntöjen mukaisesti.
- Toimihenkilöiden ja muiden tietojen ilmoittaminen Maanmittauslaitokselle ja AVI:lle yhteisalue lain 33 §:n mukaisesti sekä kalatalousalueelle kalastuslain 84 §:n mukaisesti.
- Tiedottakaa vuosikokousten päätöksistä osakkaita ja muita päätöksiä koskevia tahoja. Ottakaa kaikki tiedotuskanavat käyttöön tolppailmoituksesta aina sosiaaliseen mediaan asti.
- Kannattaa pyrkiä saamaan hoitokuntiin mukaan nuorempaa väkeä. Ilman heitä ei ole jatkuvuutta ja osakaskunnan toiminta vääjäämättä hiipuu.
- On myös tarpeellista tarkastella oman osakaskunnan toiminnan edellytyksiä ja hyvissä ajoin tarpeen niin vaatiessa selvittää yhteistoiminnan mahdollisuuksia tai osakaskuntien yhdistymisen mahdollisuuksia naapuriosakaskuntien kanssa.

Muistakaa, että kalatalousalueen käyttö- ja hoitosuunnitelmassa voi olla asioita, jotka vaikuttavat osakaskunnan päätöksentekoon!

- Kalastuksen järjestämisessä (luvituksessa) tulee noudattaa kalastuslain ja –asetuksen lisäksi käyttö- ja hoitosuunnitelman linjauksia sekä sen perusteella ELY-keskuksen tekemiä kalastuksensäätelypäätöksiä.
- KHS:ssä on myös linjauksia kalavedenhoitotoimenpiteistä kuten virtavesikunnostuksista, kosteikkojen, fladojen tai kluuvien kunnostuksista.
- Kirjauksia on myös yhteistoiminnan kehittämistä vaikkapa yhtenäislupa-alueiden perustamisista ja osakaskuntien yhdistämishankkeista tai muista osakaskuntien välisen yhteistoiminnan edistämisestä.
- Yleisesti ottaen osakaskuntien tulisi tutustua huolellisesti alueen käyttö- ja hoitosuunnitelmaan ja pohtia miltä osin se koskettaa omaa toimintaa.

Lisätietoja kaikesta osakaskuntatoimintaan liittyvästä löytyy: ahven.net/osakaskunnat/

ja VOKE -hankkeesta: https://ahven.net/wp-content/uploads/2025/01/Voke_raportti_pienitiedosto.pdf

AVI:sta: <https://avi.fi/asioi/yritys-tai-yhteiso/luvat-ilmoitukset-ja-hakemukset/rakentaminen-asuminen-ja-osakaskunnat/osakaskunnat>

MML:sta: <https://www.maanmittauslaitos.fi/kiinteistot/kiinteistojen-yhteiset-asiat/yleista-yhteisista-alueista>

Kiitoksia!

